

Джек Лондон
Нос за царя

В утринния покой на Корея, когато нейните мир и тишина наистина оправдавали древното ѝ име „Чо-сен“, живял държавен служител на име Йи Чин Хо. Той бил даровит мъж и – кой знае? – може би с нищо не по-лош от държавните служители навред по света. Но, противно на събранията си в други страни, Йи Чин Хо бил в затвора. Не че имал непредпазливостта да отклонява в своя полза обществени пари, но имал непредпазливостта да отклонява твърде много. Невъздържаността не е желателна в нищо, дори в присвояване на средства, а невъздържаността на РИи Чин Хо го изправила пред най-нежелателни затруднения.

Десет хиляди низи медни монети дължал той на държавата и лежал в затвора, осъден на смърт. В положението му имало само едно благоприятно обстоятелство: разполагал с премного време да мисли, ѝ мислил добре. След това повикал тъмничаря.

– Най-достопочтени човече, ти виждаш пред себе си най-големия клетник – заговорил той. – ѝ въпреки това всичко ще се нареди за мене, ако ме пуснеш на свобода за един кратък час тази нощ. ѝ всичко ще се нареди за тебе, защото аз ще се грижа за повишаването ти с течение на годините и накрая ще стигнеш до службата директор на всички затвори в Чо-сен.

– ѝ таз хубава! – смъмрил го тъмничарят. – Какви са тия глупости? Един час, когато ей сега може да ти отсекаат главата! Че аз имам престаряла и достойна за дълбоко уважение майка, да не говоря за жена си и за няколкото си невръстни деца! Да се махаш от тука, негоднико с негодник!

– От Свещения град до края на Осемте бряга няма място, където бих могъл да се скрия – отвърнал му Йи Чин Хо. – Аз съм мъдър човек, но колко струва мъдростта ми тука, в затвора? Да бях свободен, знам си, че щях да намеря и получа парите, с които да върна дълга си на държавата. Аз зная един нос, който ще ме спаси от всичките ми неприятности.

– Нос ли! – възкликнал тъмничарят.

– Нос – казал Йи Чин Хо. – Един забележителен нос, ако мога така да се изразя, извънредно забележителен нос. Тъмничарят вдигнал в отчаяние ръце.

– Ех, че шегаджия си ти, какъв шегаджия – изсмял се той. – Само като си помисли човек, че твоето чудесно остроумие трябва да загине на дръвника!

ѝ с тези думи се обърнал и си отишъл. Но в края на краищата, понеже бил човек с тъпа глава и меко сърце, когато нощта напреднала, позовилил на Йи Чин Хо да излезе.

Йи Чин Хо отишъл право при управителя, заварил го самичък и го вдигнал от сън.

– Да не съм управител, ако това не е Йи Чин Хо! – извикал той. – Какво правиш тука ти, който трябва да бъдеш в затвора и да чакаш да сложат главата ти на дървника?

– Моля ваше превъзходителство да ме изслуша – казал Йи Чин Хо, като приклепнал до леглото и си запалил лулата от мангала. – Един мъртвец няма стойност. Вярно е, аз приличам на мъртвец, без стойност за държавата, за ваше превъзходителство или за самия себе си. Но ако, така да се каже, ваше превъзходителство ме пусне на свобода...

– Невъзможно! – провикнал се управителят. – Освен това ти си осъден на смърт.

– Ваше превъзходителство добре знае, че ако успея да върна десетте хиляди низи медни монети, правителството ще ме помилва – продължил Йи Чин Хо. – Тъй че, както казвам, ако ваше превъзходителство ме пусне на свобода за няколко дена, понеже сте разумен човек, аз ще се наплатя на държавата и ще мога да бъда полезен на ваше превъзходителство. Ще мога да бъда много полезен на ваше превъзходителство.

– Имаш ли план, който ти дава надежда, че ще намериш парите? – запитал управителят.

– имам – рекъл Йи Чин Хо.

– Ела тогава с него утре вечер, сега ми се спи – казал управителят и продължил да хърка оттам, където го бяха прекъснали.

На другата нощ, след като си осигурил пак отпуска от тъмничаря, Йи Чин Хо се явил пред леглото на управителя.

– Ти ли си, Йи Чин Хо? – попитал управителят. – Носиш ли плана?

– Аз съм, ваше превъзходителство – отговорил Йи Чин Хо – и планът е тука.

– Говори! – заповядал управителят.

– Планът е тука – повторил Йи Чин Хо, – тука, в ръката ми.

Управителят седнал и отворил очи. Йи Чин Хо протегнал ръката си с лист хартия. Управителят го поднесъл към светлината.

– Само някакъв нос – рекъл той.

– Малко прекършен, така и така, ваше превъзходителство – казал Йи Чин Хо.

– Да, малко прекършен тук и там, както казваш – съгласил се управителят.

– Освен това е изключително месест нос, тъй, и така, ей тука на едно място, на края – продължил Йи Чин Хо. – Ваше превъзходителство

би могъл да търси този нос надлъж и нашир много дни наред и да не го намери.

– Необикновен нос – признал управителят.

– Има и брадавица – добавил йи Чин Хо.

– Много необикновен нос – казал управителят. – Никога не съм виждал друг нос като него. Но какво искаш от този нос Йи Чин Хо?

– Искам да го намеря, та чрез него да върна парите на държавата – казал Йи Чин Хо. – Искам да го намеря, за да бъда полезен на ваше превъзходителство, и искам да го намеря, за да спася собствената си недостойна глава. Освен това искам печата на ваше превъзходителство върху тази рисунка на носа.

Управителят се изсмаял, сложил държавния печат и Пи Чин Хо си отишъл. Цял месец и един ден пътувал той по Царския път, който водел към брега на Източното море; и там една нощ почукал силно на портата на най-голямата господарска къща в тоя богат град:

– Искам да видя господаря на къщата и никой друг – казал той спонтанно на уплашените слуги. – Аз пътувам по царско поръчение.

Веднага го завели в една вътрешна стая, където господарят на къщата бил събуден и примигващ, изправен пред него.

– Ти си Пак Чунг Чанг, стареят на този град – заговорил Йи Чин Хо с глас, в който звучала страшна заплаха. – Аз идвам по царско поръчение.

Пак Чунг Чанг се разтреперил. Било му добре известно, че царските поръчения били винаги страшни поръчения. Коленете му се заудряли едно в друго и той насмалко не паднал на пода.

– Сега е късно – казал той с пресеклив глас. – Няма ли да е добре...

– Царските поръчения никога не чакат! – креснал йи Чин Хо. – Да идем някъде насаме и по-бързо. Трябва да говоря с тебе по една важна работа.

– Това е царска работа – добавил той още по-троснато, така че сребърната лула на Пак Чунг Чанг паднала от изтръпналата му ръка и се търколила на пода.

– Да знаеш – казал Йи Чин Хо, когато двамата се уединили, – че царят страда от една болест, от много страшна болест. Като не сполучил

да го излекува, придворният лекар свършил с това, че му отсекли глава-та. Лекарите от всичките Осем провинции са дошли да се грижат за царя. Те се събрали на велемъдро съвещание и решили, че за излекуването болестта на царя трябва ни повече, ни по-малко от един нос, определен вид нос, много особен вид нос. Тогава ме повика не друг, а лично него-во превъзходителство министърпредседателят. Той ми даде в ръце един документ. На този документ, подпечатан с държавния печат, лекарите от Осемте провинции са изрисували този много особен вид нос. „Върви – каза негово превъзходителство министър председателят. – Намери то-зи нос, защото болестта на царя е тежка. И където и да намериш този нос на лицето на някой човек, незабавно го отрежи и колкото можеш по-бързо го донеси в двореца, защото царят трябва да бъде излекуван. Върви и да не си се върнал, преди търсенията ти да се увенчат с успех!“

– И така аз потеглих на своите издирвания – казал Йи Чин Хо. – Стигнах до най-затънтените кътчета на царството; изминах Осемте главни пътя, претърсих Осемте провинции и кръстосах моретата на Осемте крайбрежия. И ето ме тук.

С тържествен замах той извадил документа от пазвата си, с много шумолене и въртене го развил и го тикнал пред погледа на Пак Чунг Чанг. На документа бил нарисуван носът.

Пак Чунг Чанг се втренчил в него с облещени очи.

– Никога не съм виждал подобен нос – заговорил той.

– На него има брадавица – рекъл Йи Чин Хо.

– Никога не съм виждал... – започнал отново Пак Чунг Чанг.

– Доведи баща си при мене! – строго го прекъснал Йи Чинг Хо.

– Моят престарял и достоен за дълбоко уважение родител спи – ка-зал Пак Чунг Чанг.

– Защо се преструваш? – попитал троснато йи Чин Хо. – Ти знаеш, че това е бащиният ти нос. Доведи го при мен, да мога да му го отрежа и да си вървя. Побързай, че да не дам лош доклад за тебе!

– Милост! – завикал Пак Чунг Чанг и паднал на колене. – Това не е възможно! Това не е възможно! Как можеш да отрежеш носа на баща ми! Може ли той да слезе в гроба без нос! Че той ще стане за смях и приказки и всичките ми дни и нощи ще се изпълнят с горест, О, размис-ли! Докладвай, че не си видял такъв нос през време на пътуванията си. И ти имаш баща.

Пак Чунг Чанг прегърнал коленете на Йи Чин Хо и заридал върху сандалите му.

– Сърцето ми странно се смекчава от твоите сълзи – казал Йи Чин Хо. – И на мене не са чужди синовните уважение и почит. Но... – Той се поколебал, а сетне добавил, сякаш мислел на глас: – То ще е равно на цената на главата ми.

– Колко струва твоята глава? – запитал Пак Чунг Чанг с плах пресекнал глас.

– Не е забележителна глава – отговорил Йи Чин Хо. – Съвсем незабележителна глава, но аз съм толкова глупав, че я оценявам на не по-малко от сто хиляди низи медни монети.

– Така да бъде – рекъл Пак Чунг Чанг и се изправил на крака.

– Ще ми трябва коне, за да откарам хазната – казал Йи Чин Хо, – и мъже, да я пазят добре, докато пътувам през планините. По откритите места върлуват разбойници.

– По откритите места върлуват разбойници – казал тъжно Пак Чунг Чанг. – Но ще бъде, както ти искаш, само и само носът на моя престарял и достоен за дълбоко уважение родител да остане на отреденото му място.

– Не казвай никому за този случай – предупредил Йи Чин Хо, – защото иначе други, по-верни от мен слуги ще бъдат изпратени да отрежат носа на баша ти.

И така Йи Чин Хо потеглил на път през планината, с леко сърце и весела песен, като слушал как звънкат звънците на натоварените с хазна кончета.

Какво друго има да се каже? Йи Чин Хо се замогнал с течение на годините. Благодарение на неговите усилия тъмничарят стигнал най-сетне до службата директор на всички затвори в Чо-сен; управителят на края се преселил в Свещения град като министърпредседател на царя, а Йи Чин Хо станал весел другар по чашка на царя и седял на трапезата му до края на дългия си охолен живот. Но Пак Чунг Чанг изпаднал в меланхолия и винаги колчем заглеждал скъпия нос на своя престарял и достоен за дълбоко уважение родител, тъжно поклащал глава със сълзи на очи.

КРАЙ

Jack London
A Nose for the King, 1904

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, април 2003

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2184>]